

Arica – Pisco og Lima

5. partur av ferðafrásøgn eftir Heina Hestoy

Ætlanin var at fara beina leið úr La Paz við tokinum til Arica í Chile, men hetta bar ikki til. Tí var einki annað at gera enn at fara aftur til Puno við Titicaca sjógvinn og síðani við tokinum til Acricupa í Peru.

Vit koyrdu um kveldið og náttina, men kortini var hetta ein hugtakandi túrur. Tað var kalt uppi á hálfletuni, um frostmarkið, og fullmánnin skein á tey høgu, kavakloddu fjøllini, ið sóust í sjónarringinum. Henda ferðin tók fjúrtan timar.

Acrucupa er næststørsti býur í Peru við 750.000 íbúgvum. Har steðgaði vit bert ein dag og hildu síðani leiðina haðani til Arica í norðara partinum av Chile. Fyrst koyrdu vit til Tagna í Suðurperu við einum gomlum lasafari av einum buss, men hóast tað varð hetta ein stuttligur túrur.

Við eitt fótt ein á fótur at tosa um seg sjálfan og liv sitt. Hann greiddi frá, at hann hevði verið narkomanur og brotsmaður, men nú var hann umvendir. Tá ið hann hevði prædikað eina løtu, gekk hann runt og seldi okkurt góðgæti fyri at forvinna sær nøkur oyru.

Tann næsti, ið fór at fótur, seldi okkurt slag av heilivági, ið kundi grøða allar sjúkurl frá ringum hjarta til trupulleikar við prostata. Hann tosaði í næstan ein tíma og royndi so at selja henda undurfulla heilivág. Hann seldi einar tveir pakkar, og so var hann væl-nøgdur við dagin. Tann triði

var ein krypul á hókjum, ið kom inn í bussin at syngja fyri okkum. Hann hevði sera vakurt mál og mundi eisini vera tann, ið fekk mest burtúrur.

Á henda hátt gingu teir seks timarnir til Tagna sera skjótt. Úr Tagna er ein tími til markið millum Peru og Chile. Henda teinin koyrdu vit við «collectivos», tað eru hyrúvagnar, ið savna eini fimm fólk saman, áðrenn teir koyra. Teir flestu eru stórir, amerikanskir bílar, og har kanst tú rokna við at verða stugvaður saman við einum og hvørjum, men nú høvdu vit verið so leiingi á ferð, at vit óttaðust ikki longur fyri, at øll vildu snýta okkum ella stjála frá okkum.

Leita eftir narko

Sum ferðafólk er lætt at fara um landamærk. Teir hyggja at passinum, og tú fært stempul beinanvegin. Men tað hendir so meira enn so, at ongur av staðnum verður kannaður sera gjølla, áðrenn tey sleppa tvørturum. Tað kann vera tí teir leita eftir onkrum brotsmanni, ið fæst við kokainsmugling.

Bolivia og Peru eru nógv teir størstu framleiðararnir av kokaini í Suðuramerika og stórar nøgdir ferðast millum londini á veg til Columbia ella Mexico og kanska til havnarbýin Arica, ið er frihavn fyri Bolivia.

Við landamærkini eru bæði tollarar og passpolitistar væl vápnaddir við revolvera ella maskinpistol.

Tær fimm vikurnar, vit ferðaðust runt, løsu vit í bløðunum, at teir høvdu tikið seks tons av kokaini, og hetta var litur av miklum. Eisini kundi tú hvønn dag lesa um nógv grovar brotsgerðir, ið vóru framdar av narkotikaðvum.

Mitt í hesum ruðleikanum og spælinum er tann veruligi taparin bóndin, ið dyrka cocabløð. Bæði í Peru og Bolivia eru nógv tusund familjur, ið liva av cocabløðum, eins og forfedrar teirra hava gjørt. Nógvur av hesum coca-plantasjum verða brendar

fyrir at minka um kokainframleiðsluna, men einki verður givið bóndunum í staðin. Tí liva nógv familjur á hungursmarkinum. Tær hava ikki ráð til mat og ei heldur til heilivág, um tey gerast sjúk. Tey fáa als onga hjalp og nógv nóðast at arbeiða fyri tveir solen um dagin, tað eru fimm krónur. Summi hava onga inn-tøku og sækja sostatt inn til stórbýn fyri at livjarga sær á onkran hátt.

Tá ið vit spákaðu okkum fram við strondini, sóu vit fleiri ungar menn ella dreingir, ið svumu út frá landi á einum bilringi. Við snorkli kavaðu teir eftir ymsum skeljafiski og vunnu sær eina dagløn á henda hátt.

Chile hevur demokratið eins og Peru og Bolivia, men hvussu væl tað virkar,

er ilt at siga. Fyrrverandi forsetin Pinochet sæst javnan í bløðunum, og tað sigst, at í veruleikanum stýra teir stóru bóndurnir øllum. Tað er ilt at siga nakad um eitt land eftir fáum døgum, men bløðskapurin á gøtuni var tann sami sum allastaðni. Teir fyra dagar-nir í Arica gingu mest við at spáka sær fram við strondini og havnarlagnum og við at royna ymisk slag av høguslökk og skeljafiski.

Pisco

Næsti steðgur var fiski-býurin Pisco, ið liggur einar tvey hundrad kilometrar sunnan fyri Lima. Túrin hagar tók átjan timar við bussi fram við Kyrrahavstrondini. Landslagið var ógvuliga oyðið og vit koyrdu tí timaruttan at sigga gróður ella bygdir.

Klokkan seks á morgni vóru vit frammi, ella nærtari, vit vórðu sett á landavegnum við ein krossveg sjei kilometraruttan fyri Pisco. Lætt er at koma viðari. Kemur eingin bussur framvið, kanst tú altíð preiðaeinum lastbili, ella onkrum privatsjafføri. Tey flestu eru hugað at forvinna sær eitt sindur eyka, um møguleiki er til tess.

Fimtan fjórðingur vestan fyri Pisco liggja «Isas Ballestas», nakrar smáar, forvitisligar oyggjar, har tað yður í fugli. Har sæst millum annað tann litla Humboldtþingvinnin, ið næstan er útteyd. Har eru eisini tusundtals sjóleyvur og kópar liggja og sóla sær á hvørjum kletti og á hvørjar í mól.

Tá ið spániolar komu til landið, vóru hesar oyggjar dekkadar av guano upp til 30 metra hædd. Alt hetta er grivið burtur. Nú grava teir bert guano fjórða ella fimta hvørt ár. Eitt sindur verður nýtt í Peru og stórir partur verður seldur av landinum. Alt árið eru tveir vaktarmenn í oyggjunum at forða fyri, at fólk fer í land at ó-rógva djóralívið.

Útgrivið listarverk

Á veg inn úr oyggjunum sigldu vit fram við einum sjaldsamum listaverki. Tað var givið út í fjallasiduni. Tað líktist einum stórum triarmaðum ljósastaka, 130 metrar langt og 25 metrar í breidd. Í fornari tíð hevur tað verið um tiggju metrar djúpt «Ljósastakin» sæst langan veg til havs og nógvur eru gitingar um, hvør ið hevur gjørt hann og hví. Summi siga, at tað er eitt sjómerki, onnur, at rúmdarfólk hava gjørt hann.

Ein stáslig kirkja í Lima

Kanska einhvør kongur hevur gjørt hann fyri at seta ein minnisvarða eftir seg.

Úr Pisco koyrdu vit runt til aðrar bygdir og býir nærhendis. Millum annað vitjaðu vit ein vingarð í býnum Tea. Hesin hevði verið í somu slekti í fleiri ættarlið. Har brendu tey peruanska tjoðardrykkir, Pisco, eitt slag av sterkum drúvu-

brennivíni. Tá ið vit høvdu sæð vingarðin, fingi vit høvi at smakka bæði eitt og annað slag. Ikki var alt líka gott, men lagið var av tí besta, tá ið vit koyrdu heim aftur til Pisco um kveldið.

Nú nærkaðist heimferðin, so best var at sleppa sær aftur til Lima, haðani vit skuldu við flogfarinum um triggjar dagar.

Gøtubørn í Lima

Alt kann keypast á gøtunum